

Materiell kultur

Boken *Touching Things. Ethnological Aspects of Modern Material Culture*⁷ behandlar materiell kultur ur ett etnologiskt perspektiv i framför allt en finsk och ungersk kontext. Boken har kommit till efter nionde finsk-ungerska seminariet som ordnades i Jyväskylä sommaren 2006. Antologin innehåller sammanlagt 21 artiklar som beskriver, kontextualiserar, problematiserar och analyserar materiell kultur med förankring i tid, rum och sociala sammanhang.

De samtliga artiklarna i boken är fördelade mellan fyra olika teman som är "objects and time", "objects, museums, authenticity", "objects, identity, consumption" och "objects and everyday life". Alla artiklar är därmed skrivna på engelska, sju av dem är skrivna av finländska etnologer, 14 av ungerska etnologer. De två första artiklarna av ungrarna Attila Paládi-Kovács och Tamás Mohay fungerar bra som fortsättning på inledningen till boken och behandlar hur man inom den europeiska etnologin har närmast sig den materiella kulturen både som ett koncept och som ett objekt för studierna. I de efterföljande artiklarna av Mária Flórián och Tímea Bata undersöks dels ett speciellt

ungerskt klädesplagg i ett historiskt ljus, dels står minnen som samlats från bröllopsresor i fokus för en nutidsstudie i Batas artikel.

I artiklarna som samlats under temat "objects, museums, authenticity" behandlar Zoltán Fejős, László Mód, Hanneleena Hieta och Péter Illés den materiella kulturens betydelse, roll och förändring i museala kontext. De flesta exemplen har hämtats från Ungern medan endast en av artiklarna har en direkt finsk utgångspunkt. I artiklarna problematiseras musealiseringprocessen och visas att de problem som museerna tacklar med är internationella och för vår tid typiska.

De två övriga teman, "objects, identity, consumption" och "objects and everyday life", har samlat de flesta artiklarna. I dem tangeras alltmer konsumtion av föremål som för diskussionen från mer traditionell etnologi in på modern etnologi. Ur Ildikó Sz. Kristófs, Anna-Maria Åströms, Pirjo Korhakangas och Zsuzsa Szarvas artiklar framgår att den materiella kulturen har i vår tid fått en annorlunda mening, betydelse och ett annorlunda värde på grund av att föremålen mera sällan är handgjorda utan istället fabriks- och masstillverkade. Förutom konsumtionsaspekter behandlar skribenterna i sina artiklar metodologiska frågor, kategoriseringar, reklam samt förhållandet mellan ob-

⁷ *Touching Things. Ethnological Aspects of Modern Material Culture*. 2008 Red. Pirjo Korhakangas, Tiina-Riitta Lappi & Heli Niskanen. (Studia Fennica Ethnologica 11.) Helsinki: SKS, 277 s.

jekt och identitet. I de tre sista artiklarna skrivna av Arja Turunen, Kata Jávör och Marketta Luutonen diskuteras utgående från klädesskick hur kläder kan symbolisera olika saker och ses som tecken på nya idealer samt hur speciella stickade tröjor, exempelvis, uppfattas som en kommersiell vara av hög kvalitet.

I sista delen "objects and everyday life" diskuteras relationen mellan materiell kultur och människan. Gábor Wilhelm, János Bali och Jussi Lehtonen påpekar att ingetdera existerar utan den andra. Exempel har hämtats ur mobila servicetransporter på landsbygden och hur man genom att forska i enskilda föremål kan undersöka hur könsroller förändras. Från enskilda objekt övergår diskussionen till större enheter. Iina Wahlström och Zsuzsanna Batári diskuterar vilka betydelser och förutsättningar den finländska fritidsbostaden och det ungerska sommarköket har samt hur det traditionella och det moderna möter varandra. I sista inlägget av Erika Vass beskrivs hur en speciell dekorationsstil på ungerska husfasader ändrat betydelse genom tiderna.

Touching Things är ett välkommet tillägg bland flödet av etnologiska utgåvor och visar att den materiella kulturen kan ses i ett nytt ljus och att den kan undersökas med nya metoder och frågeställningar. Forskningen kring materiell kultur är ingalunda passé, istället revitaliserad och

innovativ. Den rika kontexten i artiklarna ger behandlingen av den materiella kulturen ett tilläggsvärde.

En bok om materiell kultur kunde dock innehålla mera bilder än Touching Things. Språket i boken är gott men växlar delvis mellan brittisk och amerikansk engelska. Artiklarna har en lämplig längd även om de har rätt varierande längd i förhållande till varandra. De enskilda artiklarna upprätthåller nästan en dialog med varandra även om de baserar sig på mycket varierande teman. Detta är en fördel med en kongresspublikation som har lyckats föra samman artiklarna till en intressant helhet som inspirerar läsaren från början till slut.

Innehållet i boken har också en bra balans mellan mera traditionella etnologiska infallsvinklar på materiell kultur och de mera postmoderna. Skribenterna har i sina artiklar tagit mycket väl i beaktande de potentiella läsarna, så att de olika kontexten beskrivs utförligare än om artiklarna skulle vara publicerade i nationella publikationer. Touching Things är därmed ett lyckat exempel på en välstrukturerad och intressant kongresspublikation som ger en mångsidig bild av den materiella kulturens komplexitet och om möjligheterna och metoderna för etnologisk föremålsforskning i nutid.

Sanna Lillbroända-Annala